

לשכת הרבנות אלעד

בראשות המרא דאתרא הגאון ר' מרדכי מלכא שליט"א
בד"צ אלעד * בתי הוראה * שרותי דת * רישום נישואין
נשיא וראש מוסדות "אור המלך" - אלעד

רשת מעונות יום, רשת גני ילדים, ת"ת "דרך המלך", ת"ת "פרי תואר", ישיבה קטנה "אורחות יהודה"
רשת כוללים "לקח טוב", מרכז שיקומי "אור המלך", קופת "מפעל החסד" אלעד

The office of Rabanoot Elad – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת וישלח

תורת

השקפת יעקב אבינו איזהו עשיר השמח בחלקו:

בראשית פרק לב (ד) וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל עֵשָׂו אָרְצָה שִׁעִיר יִשְׁדָּה אֲדוּם: (ה)
וַיֵּצֵאוּ אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לְאֲדֹנֵי לַעֲשׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם לֶבֶן גָּרְתִּי וְאֲזוּר עַד עֲתָה:
(ו) וַיְהִי לִי שׁוֹר וְזָמּוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחוֹת וְאֶשְׁלֹחָה לְהַגִּיד לְאֲדֹנֵי לְמִצְרָא וְזֶן בְּעֵינֶיהָ:

שאלות בפרשה כיצד יעקב מפייס עשו:

א { וישלח יעקב מלאכים לפניו וכו' ופרש"י מלאכים ממש. מדוע?
ב { ויצאו אתם לאמר כה תאמרו לאדני לעשו וכו' עם לבן גרתי וכו' ויהי לי שור וחמור וכו' ואשלחה להגיד לאדוני למצא חן בעיניך.
יש להקשות דפרש"י גרתי ותרי"ג מצוות קיימתי, ויהי לי שור וחמור דיבר כלשון בנ"א שאומרים על רבים בלשון יחיד, וכל זה כדי למצא חן בעיניו. ותימה כיצד ע"י שקיים תרי"ג מצוות ימצא חן בעיניו?
ג { ועוד כיצד אומר בלשון יחיד שור וחמור בזמן שרק הדורון ששלח היה מאות בע"ח ואדרבא הדבר יכעיס אותו?

שאלות בית הלוי על תפילת יעקב:

ובכדי ליישב יש להקדים עוד שאלות בהמשך דברי יעקב לאחר שהמלאכים השיבוהו כי עשו בא לקראתו וארבע מאוד איש עמו וירא יעקב מאוד ויצא לו, ועמד בתפילה ובקש לפני הקב"ה הצילני נא מיד אחי מיד עשו.
והקשה בית הלוי הרי ידוע שליעקב יש רק אח אחד וברגע שאמר מיד אחי מובן שהוא עשו ומדוע כפל דבריו? ואמנם בזהר מבואר מכאן ללמוד חובת האדם לפרש דבריו היטב בתפילתו ואפילו דבר ברור יש לו לפרש כי אם יסמוך על הבנת הקב"ה א"כ שלא יתפלל כיון שבלאו הכי יודע מחשבות אדם, אלא מחובתו של אדם להתפלל ועליו לפרש הכל ולכן יעקב כפל דבריו.
אך עדיין יש להקשות שמספיק לומר מיד אחי עשו מדוע כפל לשון מיד?

תירוץ בית הלוי:

ותירץ בית הלוי שיעקב אבינו ידע שאחת מהשניים יוכל לקרא או יתחרט עשו ויחזור לחיות איתו בשלום באהבה ואחוה כבעבר, או ימשיך בשנאתו וירצה להלחם עימו, ובפשטות נראה שעיקר הפחד היה ממלחמה, אך התורה רומזת שיעקב פחד יותר מהאחוה כמו שנבאר, ולכן היו כאן שתי תפילות אחת הצילני מיד אחי היינו אם יבא באהבה ואחוה שינצל ממנו שלא יתחבר עימו ועלול לקלקל את חינוך בניו, ומאידך הוסיף תפילה מיד עשו גם לצד השני שיהא כעשו האכזרי להלחם בו שינצל ממנו.

יעקב פחד מאחוה יותר משנאה:

ומדברי יעקב אנו רואים שהקדים תפילתו להנצל מיד אחי ואח"כ מיד עשו שיותר חשש מאחוה מאשר ממלחמה ולכן הקדים תפילתו על החשוב. ובזה יובן שלאחר תשובת המלאכים שעשו בא לקראתו אמר יעקב וירא יעקב מאוד ויצר לו, ולכאורה יש כפל לשון וירא ויצר? אלא רוצה לרמז על שני המצבים: וירא יעקב מאוד היינו מהאחוה של עשו, ומאידך ויצר לו אם יבא מצד העשו שבו למלחמה אך עיקר הפחד מאחוה.

מדוע פחד מאהבה:

ומדוע פחד יעקב מאחוות עשו כל כך, נראה לבאר בהמשך הפרשה שלאחר מפגש יעקב עם עשו, ושאל עשו למי כל אלה והשיבו שהוא דורון למצא חן בעיני אדוני, השיבו עשו יש לי רב, אולם יעקב הוסיף להפציר בו שיקח ואמר לו יש לי כל. וצריך להבין מה ההבדל בין דברי עשו יש לי רב ליעקב שאמר יש לי כל?

ג' טעמו מעין עולם הבא כיצד:

ובכדי לבאר נקדים שהנה הגמרא ב"ב דף טז ע"ב אומרת שלשה טעמו מעין עוה"ב בעוה"ז והם אברהם יצחק ויעקב, אברהם שנאמר וה' בירך את אברהם בכל, יצחק שנאמר ואוכל מכל, יעקב שנאמר וכי יש לי כל, וצ"ב כיצד בזה נבין הרמז למעין עוה"ב?

לשכת הרבנות אלעד

בראשות המרא דאתרא הגאון ר' מרדכי מלכא שליט"א

בד"צ אלעד * בתי הוראה * שרותי דת * רישום נישואין

נשיא וראש מוסדות "אור המלך" - אלעד

רשת מעונות יום, רשת גני ילדים, ת"ת "דרך המלך", ת"ת "פרי תואר", ישיבה קטנה "אורחות יהודה"

רשת כוללים "לקח טוב", מרכז שיקומי "אור המלך", קופת "מפעל החסד" אלעד

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

עיר התורה שקרובה אליך

ביאור מאמר חז"ל ועפ"י להבין הבדל בין יעקב לעשו:

אולם כבר כתב התנא באבות הקנאה התאווה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם, כי בעצם כל מה שאדם אינו שמח ויש לו שנהא ומחלוקת תלויה ביסוד זה, שאם האדם הולך בהשקפת התורה ומאמין ובטוח כי הכל ברצון ה"ת" ואת אשר מגיע לו אף אחד בעולם לא יקח ממנו ולא יפגע בו, ומאידך אף אחד לא יעילנו נגד הנגזר עליו בשמים נמצא ששמח בחלקו והוא העשיר כמאמר התנא, וכן זוהי כוונת התנא כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במסורה תשתה ועל הארץ תישן אם אתה עושה כן אשריך בעוה"ז וטוב לך בעוה"ב, ללמדנו שאין האושר תלוי בעושר אלא תלוי במידת ההסתפקות בחלקו שאפילו יהיה רק פת במלח ויושן על הארץ שמח, כרמז הפסוק בארץ מתחת ובשמים ממעל, לרמז שעל עיני הארץ להסתכל שיש מתחתיו ובעיני שמים ממעל שיש מעליו, ורק כאשר הולך בדרך זו יכול לזכות לתורה ולהגיע לתכליתו בעולמו, ולהיות שמח בחלקו, אולם כאשר האדם רודף אחרי ענייני גופו הרי אין אדם מת וחצי תאותו בידו ויש מנה רוצה מאתיים וכן הדבר עד סוף ימיו, ובפרט כשיש מלבד התאווה קנאה וכואב לו מדוע לשני יש ולו אין ואולי זה על חשבון, כמאמר לבן ליעקב אחרי שעבדו עשרים שנה אומר לו הבנות בנותי והצאן צאני ורק נחשתי אולי התברכתי בגללך, וכן עשו כל מהותו רדיפה אחרי הון העוה"ז ושררה וכבוד וכאשר אדם רודף אחרי זה הרי אין לדבר סוף ולעולם אין לו חיים כי תמיד בצער על החסר, וזהו ההבדל המהותי בין השקפת עולמו של עשו להשקפת תורה של יעקב, וזה בא לידי ביטוי שעשו אומר יש לי רב הכונה שיש לו הרבה אך עדיין חסר, ואילו יעקב אומר יש לי כל הכונה לא חסר לי דבר ומה שיש לו הוא הכל.

מהו טעם מעין עוה"ב:

ובזה מובן ששלושת האבות זכו להגיע לדרגה זו ששמחו עם חלקם וזה מעין עוה"ב, כיון שבעוה"ב אין קנאה אין שנהא אין תחרות אין תאוה וכו' וכאשר אדם ח"י בהרגשה כזו שאף אחד בעולם אינו מועיל או מזיק לא מקנה ולא שונא ולא רודף הרי לשמחתו אין גבול ומיצרים כעין עוה"ב ולכן אנו בברכת המזון מתפללים הרחמן הוא יברך כל אחד מאיתנו בברכה שלימה כמו שנתברכו אבותינו אברהם יצחק יעקב בכל מכל כל, היינו שזכו להגיע לדרגה זו שהתחושה וההרגשה שלהם שיש להם הכל ונהנו מעין עוה"ב.

עפ"י יסוד הנ"ל מובן פחד יעקב מאחווה:

אחר הדברים האלה יובן היטב מדוע יעקב אבינו פחד מאחווה של עשו יותר ממלחמה, כי כבר אמרו חז"ל גדול המחטיאו מההורגו, ובמלחמה יהיה נזק גופני, אך האחווה יש בה סכנה גדולה לכל תכלית האדם ולחינוך בניו אשר עלולים להיות מושפעים באופן שלילי, ובפרט שאין הדבר נראה הרסני וחושבים שח"י עוה"ז אמצעי לקיום התורה והמצוות אך האדם לאט לאט נשקע בהבלי עוה"ז עד ששוכח תכליתו בעולמו.

יעקב מוותר על לימוד מלאך ולהפריד מחברת רשע:

וכבר מתקופת הריונו עם עשו לא רצה בחברתו כמאמר חז"ל כשרבקה היתה עוברת ליד ביהמ"ד היה יעקב מפרנס לצאת, ושאלו דורשי רשומות והרי בימי עיבורו יושב מלאך ומלמדו כל התורה ומה ליעקב לברוח ולהפסיד חברותא כזו? אלא שיעקב מוכן לוותר על הכל ובלבד שלא יהיה בחברה שלילית כעשוי.

להנ"ל יובנו דברי יעקב לפייס עשו:

ועפ"י יובן היטב כיצד יעקב שלח לפייס עשו בזה שקיים תרי"ג מצוות ויהי לו שור וחמור. כוונת יעקב לומר לעשו הרי כל הצער שלך והשנהא כלפי הן בגלל שלקחתי לך את משמני הארץ, אך דע לך שאתה טועה כי השקפת עולמי אינה רדיפה אחרי התאווה קנאה וכבוד אלא עיקר השקפת ח"י קיום התורה ואפילו אם יש לי הרבה צאן בשבילי זה כמו שור אחד וחמור אחד מאחר ולא איכפת לי כמה יש ואני שמח בחלקי בכל מצב, ולכן אינני מתחרה ומתיימר לקחת לך את חלקך בעוה"ז ואין לך על מה לשנא אותי.

החוחם בברכת שבת שלום ומבורך

בידידות ואהבה

מרדכי מלכא